„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на цел табаку, а уто ником на по табака

ЦЕЛА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 12. У Новом Саду у недељу 23. јануара (4. фебруара) 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОСЕТА НА ЦЕТИЊУ.

(ϑ.) Сујевера, која влада још и дан данас религиозним светом, прелази по кад кад у неком прерушеном облику и на политички свет. И овај има неку своју сујеверу. И на пољу политике појављују се дуси — и страх, што га ови проузроче, врло често није ни мало мањи од онога, који у сличним приликама биготне душе испуњава.

Оваки један дух појавио се ових дана и на Цетињу, и даљина, која ово соколовско гњездо од престонице новог српског краљевства дели, није сметала да се ова појава сагледа у најужаснијем облику свом баш у њој, у — Београду.

„Принц“ Петар Карађорђевић посетио је кнеза црногорског, и витешки кнез Црне Горе дочекао га је с књежевским одликовањем, украсио га је даниловим редом и дао му титулу почасног сенатора Црне Горе. Ове вести стижу из Беча о овој са свим изненадној појави, и не разликују се битно од оне, коју нам о њој „Глас Црногорца“ доноси, који јавља: да је „Његова Светлост Књаз Петар Карађорђевић, у жељи да види Црну Гору и да походи неке овдашње пријатеље своје, стигао у прошли уторник на вечер из Котора на Цетиње где је одсео у г. В. Божа Петровића.“

Ми нисмо сујеверни, а немамо ни узрока бити то, но зато нам ипак у очи пада, како да се ова лепа жеља у грудима књежевића, или као што „Глас Црногорца“ каже, Његове Светлости Књаза Петра ни пре ни после није пробудила, него баш сад.

Да су нешто у Србији исте оне прилике, које данас владају у Француској Републици, ми би чисто наклоњени били да поверујемо, као да је политичким светом овладала нека претендентска редња. Али те прилике нису исте, нису ни сличне; далеко су горе, далеко јаднije него у Француској.

И зато, што су таке, могла би се ова појава српског претендента на Цетињу показати као нешто, што би могло бити и од неког већег значаја, него што би била само проста редња.

Неблагодаран је посао, хтети обичним оком прозрети кроз непровидну завесу, која позорно скрива намере и цели оних, који су позвани, да решавајућим гласом утичу у судбу народа и држава. Шта су све хтели да постигну они, који су књежевићу Петру овај пут прописали, и шта још постићи мисле, о томе би се тек само нагађати дало. Но има нечега, што је већ постигнуто, а то је, да се о њему говори У овој околности самој по себи лежи сва да не мали успех и за обичног смртног човека, а куд и камо већи за претендента, особито онда, кад се о њему мора да говори оваким поводом, као што је овај садањи.

Није само несташна шала, која нас мами, да у књежевићу Петру с личне стране назремо у неколико српског „Плон-Плона“, српског „црвеног принца“. Има у овој паралели и приличан део истине. Било је неко доба, када је јако превртао очима за бљештећом бојом црвених слободњака, и свагда је дипломатски пут предпостављао ономе, који захтева јуначку храброст и узвишено прегорење самога себе. Но кад би ово сравнење још и мање шантало, кад би сличност између српског и француског Плон-Плона и много већа била, и онда би пред обичним оком изчезнути морала испред оног неодољивог сјаја, којиме је у стању велика популарност господара Црне Горе да обасне сателиту свога.

Појава Петра Карађорђевића на Цетињу морала би се данас и без оваког одликовања сматрати као неки симптом болесног стања Србије, бар у њеним највишим круговима.

Србија, као такова, не само да може имати будућности, него је и нужна само донде, док је верна народној политици српској. Сваки корак, којим се од ове удаљава, сваки чин, који општи српски патријотизам у ње деградује на патријотизам локални, одводи је све ближе опасностима, које су и по њу, и по оне над њом не прегледне. Повесница је најбољи учитељ, а она нас учи, да задатак, што га будућност једног народа првацима његовим стави, или испунити ваља, или му се на жртву пасти мора — обићи се неда никада. Мала Тоскана била је срећна држава, слободоумне установе њене, способност и савесност њених државника, довели су земљу к жељеном благостању, грађани су јој били задовољни, и све то није могло предупредити, да не утоне у новом свету уједињене Италије, знак, да нема тог добра, да нема тог интереса, па ма како исти скупоцени и драги били, које народ на олтару уједињења свог великој будућности својој неће на жртву принети. Да у колико ли је лакше све жртвовати тамо, где промена не може ништа горег донети од онога, што већ постоји? Повесница Италије пуна је поучних примера за разчережене народе и владе њихове. Годинама је талијански народ са најдрагоценијим алемом, са круном уједињене Италије пребијао се од престола до престола својих малих владалаца, нудећи је свакоме од њих по врло малу цену. Ничега није требало, до ли храбрости, која би довољна била, да замене пријатељство сумњивих протектора, који „гарантоваше“ опстанак малих државица, са љубављу народа, која нудише велику Италију. Сви до једнога су понуду одбили, и сви до овог једнога припадају данас већ одавна историји, дочим се династија савојска још и дан данас греје на сунцу љубави уједињеног народа талијанског.

Доследности, које из ових поука по Србију истичу сувише су јасне и у једном и у другом правцу. Ми ћемо напоменути само једну: да са љубави народа свог још ни једна династија, ни једна држава није пропала. Пут, што га она прописује, најсигурнији је, и ако је врло често и најтежи. Ко са њега не сврће, томе неће нахудити никакови дуси — ко њега напусти, томе је пропаст и без њих извесна.

Нови Сад, 22. јануара.

— Из Загреба телеграфишу „Пешт. Лоју“: „Пастирска посланица, коју је наименовани патријарх Анђелић о божићу издао и у којој говори о „неким људима“, који „паклено семе“ сеју и автономију православне цркве хоће да подкопају, изазвала је већ поводом изласка свог велику саблазан код српске народне странке. Сада је пак земаљски посланик Ђурђевић приликом једне врло јако посећене беседе у осечкој доњоварошкој касини узео био реч, да се о овој посланици и јавно изјасни.

Ђурђевић, који мисли, да се упућивање на „неке људе“ односи на српску народну странку, вратио је „инсинуацију“ о „пакленом семену“ најодлучније натраг, и обтужио је наименованог патријарха због одвећ јадних премашаја, којима за тим иде, да подкопа садању автономију у православном црквеном устројству и да законом осигурани уплив световног елемента сломије. Повукао је паралелу између основаоца црквене автономије светог Саве и садањих црквених управљача, те је рекао: дочим је овај са царске палате сишао, славу и богатство оставио, те живећи само за присне црквене дужности, повукао се у самостан, сматрају данашњи поглавари цркве свештено достојанство баш на против као удесне мердевине, да се на њима попну до светске моћи, те да тако са своје стране на место речи мира и чисте хришћанске љубави непријатељство и пагубни раздор у редове својих верних унесу. „Оно, што ми хоћемо, рече даље говорник, то није подкопавање наше автономије, него на против утврђење и обрана исте према апсолутистичким тежњама калуђерштине. Школе и управа фондова не смеју се никада издати искључивој власти црковњака, то су по битности својој чисто световне ствари, па и ако и ми желимо, да се свима свештеним лицима пристојно издржање осигура, то ипак никад нећемо ону законити и историчну ингеренцију у нашој црквеној управи упустити, која нам пружа једину и најпоузданију одбрану за то, да се свештенство наше на уштрб свог светог позива не ће занимати с таким стварима, које с овим позивом апсолутно начела заједничког немају, да, који су овом са свим противни, нити се с њиме сјединити дају“.

У телеграму не стоји, како је многобројна публика ове умесне речи г. Ђурђевића примила, но из извештаја о овој беседи, што га на другом месту овог листа доносимо, види се, као што то друкчије и не може бити, да је овај говор г. Ђурђевића у публици најживља одзива нашао.

Политички преглед.

Противу сваког очекивања довршена је у четвртак на **уг. земаљском сабору** посебна расправа о ограничењу крчмарске вересије, и тим је претресен и усвојен сав законски предлог о кајишарлуку и штетним пословима кредитним. Расправа је доста млако текла, јер подлога јој не беше начеоне политичке природе, па за то је онако брзо и довршена. Опозиција је учествовала доста живо у дебати, особито умерена, странка тако зване сједињене опозиције, јер она броји у својим редовима доста и знаменитих народних привредника. На поједине ставке и установе законског предлога стављано је доста предлога и исправака, али већина их је својом гласачком надмоћу махом све одбила. По програму, што је на предлог министра-председника у истој седници одобрен и што се тиче даљег рада саборског, — јуче, у суботу прочитан је по трећи пут расправљени закон о кајишарлуку, и сабор је одгодио седнице до четвртка. У четвртак ће доћи на дневни ред законски предлог о лову. Извештај о крају саборске седнице од четвртка није још био изишао у будапештанским новинама, које су нам последње стигле биле, док смо ово писали, па за то не знамо, за што је сабор одгодио седнице, ако не ће бити због тога, што су, по претходним вестима, министри Тиса и Сапари отишли јуче у Беч, да се с аустријскима министрима поразговоре о више заједничких ствари. Данас ће онде по свој прилици бити заједничка министарска конференција. Што се тиче законског предлога о праву ловљења, који ће — као што на пред рекосмо — у четвртак доћи на ред у земаљском сабору, умерена опозиција претресала га је 18. о. м. у својој конференцији, па закључила, да га у опште прими за подлогу посебној расправи. Што се пак тиче поднеска о порезу на лов и на оружје, који ће у свези с горњим такође доћи на расправу, закључила је иста странка, да га у начелу усвоји, али да предложи, нека се порез на лов смањи на шест фор. По томе је осигурана већина поменутим поднесцима владиним.

Међу будапештанским политичким догађајима

ЛИСТАК.

НЕВЕСТА.

ПРИПОВЕТКА МИЛАНА САВИЋА.

(Наставак.)

— Ја се морам онда с њоме још једаред састати, рече нагло, и она ми се мора исповедити.

— Немој само прехитрити, говораше Ранко, јер ако је моја сумња неоправдана, онда ћеш је баш озбиљно увредити.

— Немај бриге; одговори Лаза, али само како да јој се приближим.

— То ће бити моја брига, рече Ранко. Мене ствар занима, јер се тебе тиче, јер видим, да се љубите. Ја сам узео из почетка то олако, али сад сам променио назор свој. Ако се и сад преварим, онда не верујем ни Јулијиним речима, што их је говорила Ромеу, онда не верујем ни једној на свету, и онда ћу се повући у своје шанчеве, шта више, напустићу и пиће, јер је невера у женскоме роду правило, а не само изузетак, који је снашао мене.

Лаза пружи руку ћутке своме пријатељу, а овај је топло стисне у својој.

V.

Прошло је неколико дана; ни Лаза ни Ранко нису нашли прилике, да бар виде Милицу, а камо ли, да јој саопште намеру своју. На ручак у недеље није Лаза одлазио своме принципалу, изговарао се тиме, што га боли глава, те није ни за какво друштво; није могао седети за једним столом са Јеремићем. У канцеларију је међу тим одлазио редовно, и савесно је испуњавао своје дужности. Са Мостићем и његовом женом спријатељио се на брзо; ти стари људи имали су неку симпатију према њему, коју нису ни најмање тајили, шта више, Мостић му се и повери, да није баш тако сиромах, као што изгледа, али не воли своје стање да износи на пазар. Што код Мировића пискара, то чини само за то, да није беспослен, а здрав је иначе, па за што не би онда радио, кад и то нешто доноси у кућу, те се може комотније живити. Њега је пак за то узео у стан, јер га је заволео од првога тренутка.

Тако је Лаза често провађао и читаве вечери код свог „господина колеге“, и разговору није било краја. Кад-кад им је био и Ранко у друштву, и онда их је обично поноћ изненадила заједно. Таквом једном приликом саопшти Лаза својим старима — по договору са Ранком — како он управо стоји са Милицом. Старац се малко насмешио.

— Ја сам се томе колачу надао, рече и сркне из чаше мало вина, али сам се чинио и невешт. Сећате ли се још првог дана, кад смо се видели у канцеларији, па кад се на ходнику разговарала са тим њеним Јеремићем. Ала сте ђипили, ала сте изашли из форме, кад сам вам казао, с киме управо говори. Па онда, к'о баја̂ги, глас њен подсетио вас је на глас ваше сестре, а овамо сестре и немате.

Лаза се и нехотице морао смејати.

— А шта сам вам знао казати, рече у смејању.

— Но, но, не телалим ни ја своје тајне, одговори Мостић, а особито пред непознатим људима.

У даљем разговору саопшти Лаза Мостићу, како би се радо са Милицом састао.

— Па то није тешко, рече старац, ја идем горе, бајаги тражим Мировића, па кад се нађем с њоме, а ја ћу јој то рећи.

— Ви сте, господине, врло добри, рече Лаза тронуто.

— За што не би' вама за љубав.

— Реците јој онда, да ми као и пре означи време и место.

— Добро, добро.

— Е, у то једну чашу вина, рече сад старица. Милица је прави анђео. Мој чича не може доста да је се нахвали, и да је млађи, још би ми задао бриге; али овако . . .

— Ех, ех, гле ти ње! Ја баш нисам тако стар, рече Мостић.

— На посао дакле, прихвати сад Ранко, у име сретног успеха једну чашу.

Сви се куцну; чаше зазвече хармонично и биле су, тренутак за тим, са свим празне. —

Што је стари Мостић обећао, то је и одржао. Већ сутра дан имао је Лаза повољна одговора, а два дана доцније и нисамце на своме столу. Састанак ће бити још тог дана у исто време и на истом месту као и пре. Мостић се том приликом показао као прави дипломата. Он је своју мисију испунио, а опет да није дирнуо у нежно осећање Миличино. Говорио је, као да се та ствар са свим ког другог тиче, и сам јој хтеде да спомене тај „чудновати случај“. Милица га је разумела, те му је у одговорила у том смислу. Она је до душе осећала, да није, бар по схватању општем, са свим у реду, што хоће да чини; али је из свег срца тежила за тим, да Лаза о њој не мисли рђаво, а то друкче не може постићи, него да се с њиме још једном састане. Она је заиста љубила Лазу, и та љубав била је и повод, што се решила, да се с њиме нађе и поразговара.

Равно у шест сати ишла је кроз н-ску улицу. Преко лица је превукла густ вео, да је нико не позна, а Лази ће се већ јавити у своје време. И збиља, ено га, где стоји на истом месту, где је стајао и пре. И овом приликом био је Ранко с њиме. Пријатељи су је по стасу познали, и Ранко се, као и пре, дискретно уклонио.

— Извините, госпођице, поче Лаза кад су били на само, што сам узео себи слободу и вас позвао. Али ако стоје оне речи, што сте их пре изрекли, онда смо се и ваше и моје среће ради морали бар још једаред видети.

— Тако мислим и ја, одговори Милица, за то сам и дошла.

обраћа на се **растрој у крајњој левици уг. земаљског сабора** највећу пажњу свету, који „бистри политику“. Семе растроја бацило је у ту странку јеврејско питање, које је познатом тополчанском петицијом о укидању еманципације Жидова добило конкретна израза и које је бар за сада решено тим, што је петиција одбијена, тј. што се еманципација Чивута није укинула. Предмет тај био је повод врло живим расправама у клубу тако зване странке независности. При претресу тополчанске молбе клуб се разделио на два табора, који мало да нису под једнако јаки били; један је хтео да се Јеврејима одузму грађанско-политичка права, други, да се остане при еманципацији. Но већина клуба није хтела да се прилагоди искуством и животом посведоченој и освештаној потреби и нужди, него је остала токорсе при својим слободњачким начелима, којима се та странка толико поноси, изрекла је, да се еманципација Јеврејима не сме укратити. То је она учинила тобоже са свог слободњаштва, а кад је реч о томе, да се немађарске народности еманципују од садашње политичке превласти мађарског племена, односно да се пази и чува ма и оно мало законом им већ ујамчених права, ту су ти мајчини слободњаци највећи — реакцијонари. Противу народности све су мађарске странке сложне. Али није ни чудо, та народности немају њихове „меродавнике“ у — цепу, као „изабрани народ“ што их има. Еле клуб крајње-левичарски одбаци тополчанску петицију. То је већ дало повода многим члановима његовим, међу којима има врло изречених антисемита, да се накане, да иступе из њега. Заузимању појединих угледнијих чланова његових, а особито великом личном упливу и угледу председника му, Јуд. Мочарије, једва је пошло за руком, да странку одрже у целини. Но тим није била слога ни са свим повраћена, а камо ли да је била утврђена. Семе раздора клијало је, док на послетку није уродило потпуним раздвојем. Плод његов показао се најбоље у сабору самом приликом расправе о тополчанској петицији. Ту су чланови крајње левице, дакле чланови једне исте странке, тако у преко стојали један противу другог, да веће опреке не може бити ни међу најразноличнијим странкама. Да то нису знаци, ни појави јединства страначког, томе не треба доказа. Па да је то избило на среду у какој споредној ствари; али то се показло у тако начелном питању, као што је еманципација Јевреја. То је сведочанство потпуног растроја, растраначења. Оно се истина јавља, да обе фракције крајње левице нагињу једна другој и да су раде миру, али то може бити само добра воља, стварног успеха не ће бити. И ако дође до поравнања и до мира, то ће бити све за невољу и за часак; прва, па и најмања прилика довешће до потпуног распада те странке. Садашњи домаћи раздор у крајњој левици канда ће се свршити по препоруци кошутовој. „Велики усклик“, који се — противно пређашњему мишљењу свом и изјави, реченој у лице једном врсном Србину, коме ми на длаку верујемо, ма да су мађарски листови у своје време порицали истинитост саопштењу, које је он изнео био у нашем листу о разговору, што га је с Кошутом у Колењу-ел-Баракону имао — сада са свим ишчаурио у филсемиту, препоручује на име, нека већина крајње левице присили тврдокорну и непослушну мањину, да иступи из странке. И тако можемо за кратко време дочекати „удивителну“ појаву, да се најмађарскија странка расцепи, и то због — Чивута.

Из листова.

„Српска Независност“ доноси у свом броју од 13. јануара важан чланак под насловом: „Крај“, који у главном гласи:

Виделовачки избраници свршише своју каријеру. Једанаестог јануара у звуцима музике и са јеком у ратовима добивених челичних топова — они су отресли скупштинску прашину са својих ногу. Они остављају скупшти ске клупе, они нису више посланици. Они остављају примамљиву престолницу и њене кафане, куда ће се тешко скоро са посланичким пуномоћијама бар у овом броју враћати. Они су живели и свој живот преживели. Једанаести је јануар предао их историји!

Они иду међу своје бираче, — нека их они дочекају, нека им бирачи њихови одаду достојну хвалу на труду и срећи, којом су усрећили земљу своју са својим „једрим“ двогодишњим гласањем, устајањем и седањем у послушној оданости своме Алекси председнику и његовом заменику и наследнику Кујунџићу или познатом бившем гаљевском кмету Глишићу.

Али ми, као ортан јавног мњења, имамо своју дужност да расправимо заоставштину замршене напредњачке политичке „масе“ и све њихове тековине које, на несрећу, нису тако пролазне да се могу „распуштити“ као што се распуштише творци њихови — досадањи посланици.

Сав рад бивше „скупштине“ за ове две године и једанаест дана (од 31. декембра 1880 до 11. јануара 1883 године) — може се предвојити на две половине; на дела до 5. марта и дела после 5. марта 1882. год. до јуче.

Но ко ће све то моћи побројати! Ко ће сад на уском простору једнога уводног чланка побројати сва славна и неславна дела њихова, која су бурна, тешка, закона или можда и мало закона! Но укупни ресултат њиховог рада има свој историјски значај. Њихово је доба један прелом у нашој новијој историји.

Они су увели политични раздор у земљи.

Они су „освештавали“ новинар ке програме знаменитим државним актима.

Они су анатемисали све, који нису с њима.

Они су, као своје унутрашње тековине створили:

Некакав закон о „независности судија“ — чију смо пробу и на дан његовог ступања у живот и после издржали.

Они су прокламовали некакав закон о „слободи“ збора и договора — поред кога су сви они одлежали котромаци, који су мислили да се могу њиме, па и као бивши посланици или вметови, користити.

Они су завели некакву „слободну штампу“ по којој уредници и писци не излазе из суда или из апса.

Они, и њихови патриотични министри упознали су нашу земљу са Генералном Унијом, с Бонтуом и са берзом.

Они су викали да су тиме „повратили земаљски кредит“ све задужујући је тешким дуговима, а залажући туђину српски данак и све државне приходе.

Они су обасули земљу са сваковрсним маркама и таксама, да би своје обезе на страни подмиривали, јер је ваљало од сад износити 6,000,000. злата ван земље.

Они су наслонили Србију за Аустрију. Они су убили српску индустрију на десет година. Они су признали превласт ове државе над нама.

Они су оборили повољан трговачки уговор са Енглеском.

Они су уништили сваку могућност на постање и развиће српске прибрежне пловидбе, давши и на то Аустријанцима десетгодишњи монопол.

Они су — у свези с тим — церекали се сваком другом савезу Србије, а њихове присталице викале су како је „Русија давала Србију Аустрији“ и како ми с Русима имамо „братство за братство а оно друго за паре“. Српске традиције нису више вредиле њима ништа. Чињена је свака услуга томе новом ненаситимом пријатељу. Хватати су српски грађани и предавати. Признато је Аустрији право над Босном и Херцеговином једним потезом пера. Апшенису они, који су притрчавали у помоћ потлаченима у Босни и Херцеговини, који су се за своју на вери изгубљену слободу, дизали на оружје.

А у унутрашњим приликама?

Власт је апсила људе.

Осиванани су подли и денунцијански листови и листићи.

Са засуканим рукавима учињен је покор у чиновништву, покрхати су толики преставници закона — изагнати су, пензионовани.

Влада је попуњавала, после тога, чиновништво новим наименовањима, беспримерким аванзовањима, наградама и дијурнама.

Влада је вадила посланике из скупштине и постављала их за чиновнике; а чиновнике у скупштини опет аванзовала.

Црква је наша заљуљана!

Митрополит је збачен.

Поколебане су црквене традиције. За све то у скупштини није нико протестовао. Али за своја тешка дела скупштинари су морално кажњени.

Бонту је скрхао врат и сад лежи у апсу. Лане у ово исто доба, кад су топови оглашавали срећан и успешан крај ове скупштине — банкротирала је „Генерална Унија“. Чеда је одјурио у Париз и — није га за дуго било. Он је тамо свршавао нека тајна важна посла.

Влада није за то време одговарала на питања о штети и преносу уговора. Опозиција је расла. Влада је да би загладила растућу бујицу, 22. фебруара прибегла једном идеалу: Прогласу краљевине.

Влада је 4. марта 1882. опоро али кратко изјавила да сматра за повреду свог достајанства да одговара на интерпелацију о штети и преносу железн. уговора.

Опозиција је онда 5. марта положила оставку. За све, што је до овога дана учињено, зло, добро скупо, несмислено, партајично, или слепо — и за све то лежала је и на скупштини и на влади само морална одговорност, одговорност пред јавним мњењем и пред историјом. Све је имало бар своју законску „форму“ и ако је свему оскудевала и обична мудрост.

А од тога дана — 5. марта — што год је учињено, томе оскудева уставна основица. За дела после тога дана неће бити довољна само та „морална одговорност“, но — одговорност више земаљске природе, скопчана са јачим последицама но што је само „грижа савести“.....

Влада и њена тада названа „већина“ остали су сами. За тим су се и они разишли: Скупштине није више ни било нити је те исте могло више бити. Сад је цео свет очекивао нове изборе до маја, кад се назива иста скупштина а наређују накнадни избори на основу некаквог скупштинског „решења“ од 19. фебруара.

15. маја онај народ који је спавао или слепо веровао 30. новембру 1880 год. пренуо је и — отказао љубав овим новим апостолима. Влада и њена већина претрпеше знаменити пораз. Бише избрани стари посланици, опозиционари, који не могаху даље да иду са оваквом већином.

Влада и већина наређују нове журне изборе 31. маја. И опет влада и њена већина измишљају нове „формуле“, пошто бише исти изабрани.

У скупштини се јавише „посланици“ које није збор већином изабрао, но капетани их послали пасошима.

лишени опозиције — (која је 5. марта 1882 год. оставили скупштину, а 10. марта 1881 год. дозволила да се одржи Бонту.....) заоставша већина са кусуром нових „посланика“ брзим је кораком пошла с владом на дело.

Са новајлијама је оживео и пренесем уговор Бонтуов на неко — још и данас невиђено друштво, које с нашим новцем без нових капитала „гради“ напредњачку железницу.

С њима је установљен монопол на со.

С њима је подведена „слободна штампа“ под окриље кривичног закона.

С њима је још једном повећан — буџет.

С њима је установљана казна од 1.000 динара за посланике.

Са њима су установљени „сејмени“.

С њима је учињено све што је диктирао страх од одговорности за гажење устава и закона и нанесену штету, па су после опет отишли кућама. Влада је постигла своје и чинила што је навикла.

На светога Климентија, 25. нов. 1882 год. — ето их опет! Но како су сетни, невесели! Не иде им се радо, нема их довољно, да могу да раде. Министрима су се љуљале столице — — док је један по један „догоњен“ у скупштину до броја 126 који је (по њином рачуну наравно!) нуждан за решавање. И чиновским корацима ишло је онда напред.

10. и 16. декембра — ваљало је се подмладити и попунити. И тада видимо опет многобројне нове изборе изосталих искључених и неуважених посланика. Бирачи и ту — одржаше своје као и 15. и 31. маја. Но тада није ни било стало за онима који ће имати већину, но за онима „У другом реду.“

Колико је кад бивало посланика у седницама — ко то зна?! Прозивало се није; а гласало се није поименце у току седница. Седало се и устајало се. Радило се онако ђутуре.

И овога маха без опозиције ишло је брзо. Закон за законом, уговор за уговором, све је примано без гласа и аваза.

Са старим и новим „посланицима“ преиначен је закон о црквеним властима.

Са њима су уважаване неке године стране службе и неке домаће у служби не проведене.

Са њима је установљен основ за некакву „Народну Банку“. Да би дао Бог да и то не буде нов шпекулативни извор за опасне страначке шпекулације са нашом земљом и капиталима.

Са њима су „преварили“ „виделовци“ Бизмарка и закључили нови трговачки уговор с Немачком и Француском, који су такође за неколико сати видели и усвојили.

Са њима су донесени закони или измене закона, како је по вољи будућим „погледима“ министарским.

Са њима је буџет наших прихода и расхода увећан скоро још једном колико је био у времена пре мало година.

Ето то је рад људи, који одоше из Београда 11 јануара 1883 год. У исто време пада као присевак и знаменита — на вишим судовима још не свршена — парница о фалзификовању реквизиционих признаница, где је на првој столици седео с осталим варалицама и „господин“ Алекса Протов, „врвак“ партије председник њихове скупштине.

„Восток“, политични и литерарни лист, што у Москви излази, обзирући се на црквене догађаје на истоку у г. 1882. пише о нашој српској цркви у Аустро-Угарској ово:

„Незадовољство, које је владало у српској цркви у Угарској због тога, што је глава тој цркви Герман Анђелић постављен аустријским владаоцем, а није изабран од епископа и народа, није се ни за прошле године утишало.

„Садашњи митрополит српски у Угарској, који се именује „српским патријархом,“ топло је одан угарској влади и друг је латинског ђаковачког епископа Штросмајера. Разумљиво је, што такови одношаји српске црквене главе у Угарској према противницима српске народности, нису могли споменутоме, и са српским црквеним уставом у опреци стојећему патријарху никако љубави и привржености у српскоме свештенству и народу прибавити. У целој српској јерархији једва ако се може пети део свештенства међу привржанике анђелићеве рачунати. А народ га не назива друкчије, него мађарсном и издајицом.“

— Ја не морам ваљда да поновим оне речи, које сам вам пре године дана толико и толико пута казао, настави Лаза, ја сам остао онај исти. Још вас само молим, да ми опростите наглост моју, којом сам вас предусрео последњи пут; али, госпођице, ви ћете је моћи разумети.

— Већ сам вам давно опростила, рече Милица тихо.

— Благодарим вам, одговори Лаза живо. Али.... госпођице.... питати вас морам и сад: остајете ли при речи, коју сте... Јеремићу дали?

— Да не морам, не бих остала, рече Милица жалосно.

— Госпођице, Милице! А ви ми реците бар узрок, за што.

— Ви не знате, у какву ме неприлику довађате.

— А зар сам ја вама тако страна личност?

— Моме срцу не; али.... околности су такве.

— Ако вам је то последња реч, примети Лаза горко, онда нам је и овај састанак узалуд, или, не, онда знам на чему сам. Ја вас даље нећу кривити, ништа вам нећу замерити, шта више, доћи ћу вам и у сватове. Да вам желим сваку срећу, то мислим, да сте од моје љубави уверени.

— За мене среће нема, рече Милица тамним гласом, за мене је будући живот дуги низ горких дана; али...

— Милице! Преклињем вас свачим на свету, немојта убијати и себе и мене.

Милица се собом борила. С једне стране љубав, с друге задата реч... Била је, сиротица, у очајању.

— А оно чујте, рече на послетку и глас је кад и кад изневери, својој сам сестри обећала да нећу никад ником рећи; али вама, вама не могу одбити. Моја је сестра према мени јако згрешила... она мораде наћи младожењу, који не тражи мираза.....

— Дакле и са овим, зачу се у тај мах глас Јеремићев, та то је нечувено.

И Јеремић хтеде да зграби Милицу за руку, али у тај га мах ухвате две снажне руке, и тако га заошину на страну, да у мало што није пао. То је био Ранко, који је Јеремића тек у последњем тренутку спазио, и одмах дотрчао.

Милица је била изненађена; али се брзо разабере.

— Још нисмо један пар, господине, рече Јеремићу одсудно. Изволите ме оставити.

— Јесте ли чули, шта вам је госпођица рекла, осече се сад Лаза на Јеремића. Ја држим, да је то било са свим јасно.

— С вама немам никаква посла, одговори Јеремић у највећем гњеву, него са мојом невестом.

— Сад немојте даље викати, рече Ранко и приближи се Јеремићу, јер ни најмање нисам рад, да се око нас скупи свет.

— Моја срамота не би била, одговори Јеремић дрхћући од једа.

Милица и Лаза уклонили су се међу тим. Лаза је доста чуо од Милице, те да му се слутња посведочи. Већ је наумио, одмах после првих њених речи о сестри, да је избави. Случај са Јеремићем ускорио је кризу.

— Милице! Ја знам сад све, рече јој, моја ћеш бити, живог ми бога! Али сад буди само стална.

— Не брини се, Лазо, одговори Милица још узрујана од последње сцене. Са сестром изићу ћу већ на чисто; са Јеремићем је ствар већ готова. Али ме сад отпрати кући.

Док су тако говорили, држали су се једнако за руке. Тако су и ишли до куће Ту се растану, Милица оде горе а Лаза пође сокаком даље. Није ишао тек неколико корачаја, а Ранко га узме из под руке.

— Шта је дакле рекла? запита тихо.

— Брате, ти си погодио, одговори Лаза.

Место сваког даљег говора, загрли Ранко Лазу. Пријатељи су се разумели. —

Кад се Милица попела на први спрат и у собу ушла, затекла је тамо Јеремића у живом разговору са сестром њеном.

— Госпођица је данас опет излазила, да ме изненади, примети Јеремић иронично кад је Милица већ у соби била.

— Шта имам, сестро, да чујем, рече сад госпођа Мировићка.

— Теби ћу ствар саопштити, али кад будемо на само, одговори Милица мирно.

— А зар ја немам никаква права, да чујем правдање своје невесте? запита Јеремић.

— Од онога часа, од кад сте ме осудили пре него што сте ме саслушали, престало је свако право ваше, рече Милица. А да вам то још јасније докажем, ево вам прстена вашег.

После тих речи скине Милица бурму са прста, и пружи је Јеремићу. Овај је не хтеде примити.

— Ја нисам тако мислио, говорио је и уступи корак натраг.

— Кад га нећете из моје руке, а ви га узмите са овог стола, рече Милица одсудно и положи прстен на оближњи сто.

— То ваљда није твоја последња реч, упадне сад госпођа Мировићка.

— Моја последња, драга сестро, рече Милица.

— Али ако ја не усхтем вратити ваш прстен? запита Јеремић.

— Без вашег на мом прсту, нема ни мој прстен на вашем прсту никакве вредности, одговори Милица.

— А зар нема начина, да се опет збижите? рече госпођа Мировићка у некој неприлици.

— Нема, одговори Милица.

(Наставиће се.)

Светосавске светковине у народу.

О светосавским светковинама добили смо више дописа и извештаја са разних крајева нашег народа, но не могући их због одмереног простора свог листа у свој опширности њиховој саопштили, вадимо из њих, што је главније.

Из **Осека** пишу нам, како је онде на дан св. Саве приређена била беседа, па како је крај свега тог, што у Осеку нема сталног певачког друштва српског, и пак добро испала, а томе је много допринео леп програм беседе. У допису пише даље:

Дворана доњо-осечке касине беше дивно украшена, а на поворници поред осталог намештаја упадаше врло леп водоскок, под којим се блисташе српски грб. Као што чујем, то је све дело овдашњег српског сина г. Пере М. Саблице.

Беседу беше отворио г. Васа Ђурђевић, који је сходним говором госте поздравио, напоменувши рад св. Саве и последице му по тадашњи и садашњи народ српски и дотакнувши се питања, поје се сваког Србина живо тиче, наше народне автономије. Небројени усклици „Живео!" беше му награда за његов труд. Желети би било, да исти говор и наштампан видимо и узможемо читати, јер је заиста врло интересантан.

„Тебе злато", пева збор. Поред све добре воље и заузимања честитог господина Т. Махулке, и пак није песма успела.

„Коло" од др. Пачува свираше гђца Олга Георгијевићева на опште задовољство, и њена дивна свирка беше занела све слушаоце тако, да је морала поново сести и одсвирати нам „Без тебе, драга."

„Дует из опере Ернани" певаху гђа Анка Балогова и г. Јован пл. Замбели уз пратњу гласовира гђе Јелене пл. Замбели. Управо славујски глас гђе Балогове узне слушаоце, те је почастише урнебеским клицањем „живела!" Па кад се дода, да је иста гђа Немица, онда не могу, а да јој и ја не довикнем: живела, честита суграђанко осечка, која си увеличала српску беседу.

„La Campanella", свираше гђца Марија Тајчевићева са свим добро.

„Гусларева смрт" од Змаја, декламоваше г. С. Трумић прилично, ако се одстрани слаби му орган.

„Падајте, браћо," беше успело певачком збору као што се желети може.

„Aufschwung" свираше гђа Јелена пл. Замбели, врло заносно и вештачки. Но не могу пропустити а да запитам: За што су гђца Тајчевићева и гђа Замбели изабрале све странско? Та хвала богу, данас имамо доста наших српских песама. Зар нису могле следити примеру гђце Георгијевићеве?

„Коло" беваше збор не мање лепо од „Падајте браћо", с тога морадоше обе поново певати.

Велика похвала иде г. Махулки, који се својски беше заузео око певања, и певачи се збиља, ма и дилетанти, и пак показаху.

Напокон ми је споменути и г. Васу Муачевића, који је својим гласом тенор-примом управо допринео да беседе буде. „Живео!"

У **Сараволи** је дан св. Саве овако прослављен:

У цркви била је свечана служба, деца су појала песму св. Саве. Из цркве ишло се с литијом у школу, где је свећеник Т. Жупански у кратко народ поздравио. За тим је пресечен колач у славу школ. патрона. Кад је то било свршено, учитељ Вујић приповеди у кратко учећој се младежи школској и скупљеном народу важност празника, опоменувши родитеље на дела светитеља Саве и положивши им на срце, као аманет, васпитање деце своје. По том су тројица ученика говорила житије св. Саве, а неколико њих одекламоваше неколико народних песама, које су изабраним опет песмама певањем пропраћене биле. По том се водица свечано осветила, и док је народ часни крст целивао, дотле су ученици песму светитељеву појали. И тако се и ове године код нас ова светковина у славу светитељу нашем свршила.

Из **Немета** — од куда се, по речима дописниковим, ништа до сад није у јавности чуло — пишу нам, да онде никада још није онако лепе свечаности било, као ове године о св. Сави, па веле:

У очи св. Саве око 6 сах. огласе прангије сутрашњу славу, а тако исто и на сам празник у 5 сах. из јутра загрме топови испред школе и цркве; звона завзонише, а народ са свију страна нашега места поврви у цркву на јутрење, као и после на службу, где смо многе госте између нашег народа видели, као из Кнева, Дињаша, Кларе и других оближњих места. После св. службе пођосмо у школу са тропаром св. Саве уз грмљаву топова и брујање звона. Школу нам је наш вредни учитељ, г. Тимотије Добрин, тако искитио и уредио, да су сваком очи стати морале. Ту беше и икона св. Саве веленим венцем уквирена. У школи се освети светосавска водица, и народ целива часни крст, пошкропљен освећеном водом. Чувши за тим неколико прикладних речи од г. учитеља, народ се за једно са школском децом, а певајући песму св. Сави врати на траг у цркву, а отуд разиде дома. После по дне играла је наша омладина коло и веселила се уза свирку гајдаша све до вечера пред нашом школом. У вече приредио је био наш учитељ Добрин у школи беседу с ученици своји. У школи беше до 300 душа, а пред школом ни броја се не зна. Г. учитељ поздрави народ добродошлицом, па за тим говораше о св. Сави, о школи и учитељу, и на послетку позове народ, нек своју децу шаље у школу. За тим отпеваше деца светосавску песму, одекламоваше више ученика и ученица више лепих за декламовање комада, опет сви скупа отпеваше неколико красних песама, и тим се беседа у школи на опште задовољство искупљеног народа сврши. Том је приликом овдашњи грађанин и црквени тутор, Ива Ристин, обдарио кћер нашег учитеља, Добрина, малу Видосаву, лепом књигом у вредности 10 фор., на чему се обдарена лепо захвалила. После беседе била је у великој гостионици приређена забава на корист школе, и она је на потпуно задовољство испала.

Из **Вел. Семиклуша** пишу нам:

Да би се дан св. Саве што сјајније у овом месту прославио, натицале се све чињенице, да им намера што лепше и свечаније испадне. Познато је многима, да у овој помешаној општини бројно романски живаљ премашује Србе, но Срби већ од више година дан овај првог српског архијереја и просветитеља тако свечано прослављују, да је милина у св. храм божији доћи, јер тада само један пут богослужење се на српском језику свршава уз пуцњаву прангија и умилно корално певање хвале достојног овдашњег певачког друштва, а на челу му ваљаног коровође, Мише Јанковића. Пошто се божанствена литургија свршила и парастос умрлим ктиторима и приложницима отпојао, свештенство са г. Ђорђем Николићем протом и многобројним народом дође у дворану школе српске, где г. прота сходну беседу присутном народу изговори. По том се водоосвећење обави, а за тим ступи на средину мала Олга Антоновићева и дивно оддекламова песму Змаја Ј. Јовановића „Малена сам и тица је мала" — тако вешто и умилно, да је многима суза радости из ока канула. Ученик III. разреда Радивој Рајчић декламовао је „Крст" из певаније Змаја Ј. Јовановића вешто и слободно на задовољство свију присутних. Но када је српски учитељ, г. Стеван Нађвински, одекламовао: „Дижимо школе", изненадио је својим лепим даром декламаторским сву публику тако, да му је ова сва у глас повикала: Живео наш ваљани учитељ!

У **Дубовцу**, у малену месту крај Дунава, прослављен је дан св. Саве начином, који је, као што се нашем дописнику чини, новина за наш остали, а на име варошки свет.

Новина је та — пише у допису — од неколико година овамо, а заслуга, што се је у дело привела, припада у првом реду г. Милутину Стојановићу вишегодишњем администр. овд. парохије, који је томе импулза дао, а за тим црк. општини и свему становништву, што су ту замисао одушевљено пригрлили и ревносно је сваке године као неки аманет чувају.

Што ми се овде чини новином, то је: да се св. Сава овде по подобију крених имена и заветина прослављује, а свечарства се тог примају увек по њи двоје у напред.

Тако то би и ове године, што ћу као што је текло по реду испричати. — После литургије на којој је речени г. парох, на похвалу буди речено, још сходну придику о св. Сави држао, доведав у истој Саву у сневу са одржавањем и очувањем православне вере, српског имена и језика поред тадањих разноликих навала од стране Грка и Латина, завршив говор, да су Немањићи били и прошли а начело и делање св. Саве и дан-данас живи — огледа се у очуваној срп. народности, те по томе је као стуб Српства заслужио, да га у истини називамо срп. просветитељем и док нас год буде славимо дичну успомену његову; дакле, као што рекох, после литургије кренуше се листом сви из цркве у школу, ту се је иста осветила по обичају и после од свечара Лаве Аћимовог и Јове Љубе за то већ на столу спремљен колач ревао. Завршетак овој свечаности учинио је један мали ђак држећи прилично — дугу орацију о животу и раду св. Саве. За тим је још г. парох предао један део реваног колача догодишњим својевољно пријављеним св.-савским свечарима Аци Секулићу и Јели Милосављевићевој. И тим би завршена шк. свечаност, а око $^1/_2$3 часа на глас звона искупи се у школи леп број званица и пријатеља на братску част и веселе, које је уз појање, певање, лепе наздравице и уз српско народно „коло" (у које се и старо и младо, мушко и женско уватило) до после 7 сахата у вече у најлепшем расположењу трајало.

Завршујући ове редове, довикујем: држите се, браћо, и у будуће још у лепшој слови и љубави овог лепог српског обичаја, те се на вас угледали и ваша браћа варошани, а особито трговци, чији је такође патрон и пир свети Сава.

К—а.

ДОПИСИ.

П. **У Сегедину**, на дан Ђурђа деспота. Овдашња српска женска задруга, од како постоји, сваке је године по једну забаву, кад и две, давала, и у овима је увек дос ад скоро искључиво малобројна овдашња српска публика учествовала, но ове године приређује задруга једну игранку у просторијама касине, која ће се после Сретенија у суботу 5. (17.) фебруара одржати, и ту ће осим српске, и стране одличне публике бити позване, јер ова ће тако рећи прва јавна забава бити, са којом задруга пред велику публику излази, и надати се, да ће врло добро испасти, пошто ће се од стране задруге све учинити, да и сјајна буде, али поред свега ће игранка и свој српски значај задржати. Дакле, Срби браћо и Српкиње сестре, што сте ближе Сегедину, не чекајте за тај дан нарочити позив, него дођите на ту забаву, биће те мили гости, па да видите, шта све слога може да учини, макар да нас је мало на броју, управо једна кап у мору.

Дневне новости.

(Лица.) Бан Пејачевић вратио се 17. о. м. у Загреб. — Већник код банског стола у Загребу, Ђура Златаровић, брат пок. одељног предстојника Роберта, умрло је 14. о. м. наглом смрћу у Загребу у 55. години својој, ударен од капље. — Намесник и војнички заповедник далматински, ђен. Јовановић, бави се у овај мах у Бечу на допусту. — Управитељ босанске полиције, Олива, отишао је 20. о. м. из Беча у Сарајево. — Надбискуп сарајевски, др. Јосип Стадлер, бавио се пре кратког времена у Риму, од куда се пре неки дан вратио. — Ново наименовани српски ђен. консул у Будапешти, Стејић, отишао је у четвртак из Београда у Беч, да преда своју веровницу.

(Задруга Срба занатлија новосађана) држала је у четвртак своју редовну годишњу главну скупштину, где је посвршавала све предмете, који су у позиву, штампаном у 4. бр. о. г. нашег листа, истакнути били. О скупштини имамо опширан извештај, но не могући га због нагомилана материјала у овом броју донети, учинићемо то у идућим бројевима.

(Г. Мита Нешковић) изабран је за народног учитеља у српској вероисповедној школи у Вел. Бечкереку. При избору добио је изабрани од српске црквене општине све, осим три гласа.

(Певанија Змај-Јована Јовановића.) Од одбора за издавање змајевих дела умољени, саопштавамо ово:

По уговору, који је склопљен између одбора за издавање Змај-Јовановићевих дела и књижаре браће М. Поповића, дужна је иста књижара сваком приложнику који је у своје време 5 или више фор. дао приликом прославе двадесетпетогодишњице Змајеве, послати свих десет свезака „Певаније." Споменута књижара одговарајући тој обвези својој почела је по списку разашиљати „Певанију" приложницима, али је од многих пошта враћена пошиљка, јер се није могла доставити, пошто су се многи од приложника одселили из оних места, у којима су пре тога становали. С тога се овим путем умољавају сви они приложници, који су у последње време променили своје пребивалиште, да своју нову адресу пошљу књижари браће М. Поповића у Нови Сад, да би иста могла доставити „Певанију", која им по њиховом прилогу припада.

(Потврђени закони за Угарску.) Будапештански службени лист доноси законе о укидању потрошарине каве и семени потрошарине шећера и пива, који су највишим решењем од 15. (27.) јануара потврђени.

(Из Вел. Семиклуша) пишу нам:

И ако је у оптшини овој мало Срба према елементу романском, који још у заједници у једној цркви живећи и богу молећи се прети поплавом својом, и пак на мртвој овој стражи свесни, дурашни и сложни Срби основаше „ветосавски фонд," из ког у току једне године сесију ораће земље купише и ову у грунтовници укњижити дадоше као својину српске школе. Од закупнине те земље осигураће се учитељска годишња плата и учитељу се најтачније издавати, а не ће се прирез у на пред на сиромашно српско становништво разрезивати. Тим је начином олакшица васцелом српском живљу једном за сва времена учињена, па ма и пет Срчади у српској школи било, вероисповедна српска школа обезбеђена је и остаће увек такова, јер осим поменуте купљене сесије данас су својина српске школе још два ланца ораће земље. Дакле какви људи, така и садашњост, каква садашњост, онака и вечност. Нека је с тог у похвалу свима Србима ове оптшине речено: „Мало вас је, ал сте људи," а на име најтоплију захвалност нека у име целог овдашњег Српства приме сви садашњи одборници српски са ваљаним и мудрим председником својим Љупком Конићем, свесним и оптшељубљевим потпредседником Тодором Асприћем и чуварним тутором Миланом Ђорђевићем. Живели и хиљадили се такви браниоци и родољубиви чувари српске народности, цркве и школе своје и на ове се многи други синци и браћа угледали.

(Именовања у Угарској.) Стеван Ђурковић, начеоник средишнога књиговодства у министарству трговине у Будапешти, наименован је за књиговодног управитеља. — У трговачкој морнарици именовани су: Михајило Бањанин из Оточца, Људевит Ловрић из Бакра, Алекс. Праодеца из Бакра и Јован Турчић из Ловрана за бродске капетане; даље Тома Протен из Бакра и Камило Роси са Реке за поморске потпоручике.

(Именовања у Тројединој Краљевини.) Кр. финансијска управа у Загребу именовала је у статусу царинских чиновника: Јевђена Поповића и Јосипа Церјака царинским натпријамницима II. разреда; Симу Сучевића царинским пријамником II. разреда; Фрању Винскога царинским пријамником II. разреда; Болту Кетига, Јову Шупука, Мирослава Вукелића и Матију Косовића царинским протуставницима III. разреда; Пају Недељковића и Ивана Нералића царинским надофицијалима II. разреда; Кресту Богојевића и Љубомира Стојшића царинским официјалима I. разреда; Славољуба Рукавину, Луку Момчиловића, Андрију Цвијића, Милу Јовановића, Јована Видаковића и Јосипа Лајнерта царинским официјалима II. разреда; промакнуло је пак у виши плаћевни разред царинских официјала II. разреда Јову Тривунчића и Мату Мислера.

(Варошка повереништва за суперарбитровање војничких новака) састаће се 1883. год. по рим. кал. 12. фебруара, 1. марта, 2. априла, 1. и 2. маја, 1. и 2. јуна, 2. јула, 1. августа, 1. септембра, 5., 6., 19. и 20. октобра, 2. новембра и 1. декембра. Грађански председници тим повереништвима јесу: у Петроварадину велики жупан Феликс Парчетић, у Араду вел. жупан Карло Табајди, у Белој Цркви гр. Фердинандо Бисинген, у Печуху вел. жупан Никола Перцел, у Сегедину вел. жупан барон. Имра Мишке, заменик му поджупан Геза Боне, у Тамишвару градоначеоник Јован Терек.

(Мађароманија.) Нисмо до сад знали, али сад читамо у „П. Лоју" прво на белом, да у Шарошу има „друштво за помађаривање". Шта још не ће Мађари у својој манији учинити!

(Убојство.) Неки Пера Н., родом из Бугарске дође, као што „Нар. Нов." јављају, 7. јануара о. г. око 11 сах. ноћу у стан своме земљаку, Јовану Јовановићу у Митровицу, с намером, да код њега преноћи. Кад га Јован не хтеде пустити, ражљути се Пера, разбије прозор и уђе у собу, па навали као бесан ножем на Јовановића. Зликовац је тако измрцварио Јовановића, да је овај за два дана после у болници умрло. Убојица је утекао.

(Др. Левин Рojчевић,) адвокатски кандидат и перовођа код загребачког адвоката, дра Франка, осуђен је 16. о. м. од загребачког судбеног стола због злочина краће на седам година тешке тамнице и губитак докторске части. Злочин је у овоме: Др. Франк наложио је 6. септембра пр. год. свом перовођи Ив. Гргићу, да однесе на пошту писмо са 2000 фор., управљено на дра Ексла у Бечу. Овај, примив и отворив писмо, нађе у њему место новаца саме одреске хартије. Др. Рojчевић оптужен ба у след тога, да је у злој намери написао два натписа на дра Ексла у Бечу, те овај завој, у ком беше 2000 фор. завијено, крадом себи присвојио, а место њега подметнуо други с одресци хартије. Оптужени је признао свој злочин. Против осуде пак учинио је призив. Може се мислити, да случај с дром Рojчевићем свуда прави највећу сенсацију.

(У Војнићу — читаоница.) Почетком ове године основана је у Војнићу у Гор. Крајини читаоница. Одмах при оснивању уписало се 20 чланова. Читаоничка правила биће ово дана послата на потврду.

(Да се ублажи невоља у Далмацији и на Карнерским отоцима,) дозвољено је да се без царине сме тамо увести 47,000 мет. цената жита.

(Именовања у Босни.) Ц. и кр. заједничко министарство именовало је судбенога пристава Ивана Дурбешића судбеним тајником II. разреда код окружног суда у Бањалуци и судбенога пристава дра Рока Мрзљака судбеним тајником II. разреда код окружнога суда у Мостару.

(Потомак косовског јунака.) „Беогр. Дневник" јавља под београдским вестима: 10. ов. м. приспео је са г. Д. Чохаџићем у Београд г. Антоније Драшкомановић — Војиновић, трговац из Приштине, потомак породице старих „косовских Војиновића". Као што чујемо, г. Антоније преселио се из Приштине у Прокупље, оставивши смртне остатке оца свога, ког му Турци убише, згаришта попаљене имаовине, а што је и најзначајније, и један мач старих Војиновића, који је као аманет остављен од оца на сина, а закопан у њиховој авлији. Турски зулум натерао га, да остави своју жалосну постојбину и да се настани у независној краљевини српској.

Политичке вести.

— Стручно повереништво, што је позвано, да претресе законски предлог о измени грунтовничких записника у Угарској и допуни земљарине катастарским податцима, почеће — као што „Уг. Пешта" јавља — 25. о. м. у Будапешти свој рад. Чланови су му: Јевђен Берцели, министарски саветник у министарству правосуђа; Хинко Девањ, начеоник средишнога грунтовничког звања; др. Александар Векерле и Никола Фехер, одсечни саветници у министарству финансије; Рудолфо Шитеје, кр. курији додељени судија кр. табле; Коломан Цевех, председник судбеног стола за будапештански ванварошки срез, и др. Јулије Влашић, министарству правосуђа додељени будапештански државни поттужилац, као перовођа. Буде ли министар правосуђа препречен, председаваће при стручним већањима Јевђ. Берцела.

— Министар-председник Тиса издао је као министар унутрашњих послова наредбу, да Назарени у Угарској не смеју образовати црквене оптшине нити бирати проповеднике. Повода томе дао му је један конкретан случај.

— Последица раздора у клубу крајње левице уг. земаљског сабора биће, као што „П. Л." пише, да ће се не само саставити нов страначки клуб, него да ће се образоват и и нова засебна странка. Тога ради већ преговарају, како „П. Напло" јавља, чланови, што су из клуба иступили с п славицима, што стоје осим свију странака саборских. Ради се, да се образује странка, која ће стојати на програму странке независности, у питањима унутрашњих реформа бити са свим либерална и готова бити, да учествује у делегацијама.

— Аустријском царевинском већу поднет је нов нацрт кривичког закона у ком је задржана смртна казна. Нарочити за то изабрани одбор царевинског већа претресао је 19. о. м. оптшта начела тог закона, па с 8 противу 7 гласова закључио, да остане начеоно при смртној казни.

— Секцијони саветник у Аустро-угарске министарству спољашњих послова, Пласон, додан је је као технички саветник посланику Карољу у подунавској конференцији, и он је 19. о. м. отишао у Лондон

— „П. Лоју" брзојављају из Букурешта, да међу Аустро-Угарском и Румунијом није дошло до споразума о подунавском питању, ма да су у последње време вођени о том преговори. Преговори ће се наставити у Лондону за време конференције.

— У Београду је изишао ово дана 1. број новог социјалистанског листа, „Савеза", но власт га је узаптила.

— Црногорско-турско повереништво за разграничење стигло је, као што „Н. Сл.

Преси“ 18. о. м. из Котора јављају, у Зету, коју су Црногорци без икака отпора посели.

— Лондонски лист, „Ст. Џемс Газета“, јавља, да је руски министар спољашњих послова, Гирс, разаслао руским заступницима окружницу, у којој вели, да је његово наустице општење с Бисмарком, Калноквјем и талијанским министром спољашњих послова, Манчинијем, тако, да се њиме може задовољити и да се оно тога тицало, да се мир одржи.

— На место досадашњег војничког аташеја у бечком француском посланству, мајора принца де Берга, који је отишао својој пуковнији у Тунис, наименован је потпуковник 7. кирасирске пуковније, Дибоа де Бошен.

— Француско министарство попуњено је тим, што је ђен. Тибоден наименован за војеног министра. Поморском струком, којој се министар још није нашао, управљаће привремено министар земљерадње, Муји.

— У берлинским владинским круговима мисле, као што „Н. Сл. Пр.“ из немачке престонице јављају, да ће Греви распустити француску комору.

— Истрага противу принца Наполеона довршена је 19. о. м., и сад ће суд донети оптужбу.

— Управитељ штампарије, у којој је штампан проглас принца Наполеона, осуђен је због прекршаја пресског закона на 400 динара глобе.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈОНСКЕ РАДЊЕ Стевана Костовића у Будим-Пешти

од 20. јануара (1. фебруара.)

Жито из Потисја	— — — —	80 82	ф. 10.—	ф. 10 50
„ „ „	— — — —	77 „ 79	„ 7.80	„ 10 10
„ банатско	— — — —	76 „ 81	„ 9.50	„ 10 40
„ „	— — — —	— „ —	„ —.—	„ —.—
„ „	— — — —	— „ —	„ —.—	„ —.—
„ бачко	— — — —	79 „ 80	„ 9.80	„ 10.—
„ „	— — — —	76 „ 78	„ 9.50	„ 9.80
„ влашко	— — — —	76 „ 78	„ 8.50	„ 9.—
„ „ по каквоћи	— —	73 „ 75	„ 8.—	„ 8.30
„ српско	— — — —	— „ —	„ —.—	„ —.—
„ „	— — — —	— „ —	„ —.—	„ —.—
Уванц-жито за март-април 1883.	— —		ф. 9·55	ф. 9·57
„ за септ.-октобар	— —		„ 10.05	„ 10.08
Раж мађарска	— — — —	— —	„ 7.—	„ 7.40
„ влашка	— — — —	— —	„ 6.60	„ 7.—
Јечам за храну	— — — —	— —	„ 6.40	„ 6 80
„ за пиваре	— — — —	— —	„ 7.—	„ 8·20
„ влашки	— — — —	— —	„ 5.80	„ 7.—
Зоб трг. роба	— — — —	— —	„ 6.40	„ 6.70
„ фина роба	— — — —	— —	„ 6.60	„ 7.50
Уванц-зоб за март-април 1883.	— —		„ 6.50	„ 6.53
„ за септ.-октобар	— —		„ —.—	„ —.—
Проја мађарска	— — — —	— —	„ —.—	„ —.—
„ влашка	— — — —	— —	„ 6.50	„ 6.65
„ влашка за пролеће	— — — —	— —	„ 6.30	„ 6·40
Кукуруз, готова роба, банатски	— —		„ 5.85	„ 5.90
„ „ „ влашки	— —		„ 6.—	„ 6.10
„ за јули-август банатски	— —		„ —.—	„ —.—
„ за септ.-август банатски	— —		„ —.—	„ —.—
Кукуруз за септ.-октобар банатски	— —		„ —.—	„ —.—
„ за мај јуни 1883.	— — — —		„ 6.16	„ 6.18
„ за јан. фебр. март, банатски нови			„ —.—	„ —.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов			„ —.—	„ —.—
Репица готова роба Kohl	— — — —		„ 16.—	„ —.—
„ банатска	— — — —	— —	„ 13.75	„ 14.75
„ за август-септембар Kohl	— —		„ 13.⅛	„ 13 ¼
„ за јули-август банатска	— —		„ —.—	„ —.—
Горушица по каквоћи	— — — —		„ 6.50	„ 7.20
Мувар „ „	— — — —	— —	„ 8.75	„ 9.25
Ланено семе по каквоћи	— — — —	— —	„ 11.—	„ 12.50
Кудељно семе „	— — — —	— —	„ 9.50	„ 10 50
Бикељ по каквоћи	— — — —	— —	„ 6.50	„ 7.25
Пасуљ бели нови	— — — —	— —	„ 9.—	„ 9.75
„ „ стари	— — — —	— —	„ 7.—	„ 8.—
„ жути нови	— — — —	— —	„ 9.—	„ 10.—
Погачице од репице	— — — —	— —	„ 6.—	„ 6.50
Погачице од горушице по каквоћи	— —		„ 5.—	„ 5.25
Паприка трг. роба	— — — —	— —	„ 17.—	„ 18.—
„ фина роба	— — — —	— —	„ 45.—	„ 48.—
„	— — — —	— —	„ —.—	„ —.—
Мед оцеђен	— — — —	— —	„ 37.—	„ 39.—
„ вошчан	— — — —	— —	„ 36.—	„ 37.
„ за октобар-новембар оцеђен	— —		„ —.—	„ —.—
Восак рожнавски	— — — —	— —	„ 126 —	„ 128.—
„ славонски	— — — —	— —	„ 127.—	„ 130.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма			„ 13.50	„ 14.—
„ „ „ „ у џакови	— —		„ 13.25	„ 13.75
„ „ уванц роба за нов. у бурадма			„ 13.25	„ 14.—
„ „ „ „ у џакови	—		„ —.—	„ —.
„ босанске гот. роба нова у бурадма			„ 13.75	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови	—		„ 13.75	„ 15.50
„ „ уванц роба за нов. у бур.			„ —.—	„ —.
„ „ „ „ у џакови	—		„ —.—	„ —.-
Пекмез, готова роба, славонски	— —		„ 25.—	„ 26 —
„ за септембар-октобар славонски			„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ банатски			„ 24.	„ 25.—
Свињска маст варошка	— — —		„ 77.—	„ 78.-
„ „ сеоска роба	— — —		„ —.—	„ —.—
Сланина солена варошка	— — —		„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба	— — —		„ 63.—	„ 64.—
Шпарке прима мађарске	— — —		„ 16.—	„ 16.50
„ прима 1881 славонске	— —		„ 16.50	„ —.—
„ секунда „ „	— —		„ 9.—	„ 11.—
„ прима српске 1881.	— —		„ 12.—	„ 16.—
„ прима босанске 1881.	— —		„ 14.25	„ —.—
Овчије коже српске по 102 комада	—		„ 130.—	„ 135.-
„ „ босан. и хрв. по 56 кила			„ 43.—	„ 45.—
„ „ македонске по 56 кила			„ 44.—	„ 45.—
Јагњеће за табаке 102 ком.			„ 85.—	„ 100.—
„ нове за ћурчије по 102 комада			„ 90.—	„ 105.-
Козије хрватске за 50 кила	— — —		„ 65.—	„ —.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила			„ 70.—	„ 72.-
„ српске	— — — — — —		„ 60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Услед тога што ће се одпочети пловидба 15. фебруара, те тако ће се моћи и роба јефтиније амо слати, олабавиле су цене разних врста хране. Пшеница је пала почетком недеље са 15 до 20 нов. а остала је данас и јуче непромењено слаба у цени. Кукуруз је такођер слабији за неколико новчића, а јечам и зоб су непромењени у цени, уз лабав правац. Ако би идућих дана ослабила мало понуда, то ћемо опет добити са неколико новчића чвршће цене, ма да је слаба куповна воља. Код Гомбоша је преко Дунава опет отпочео саобраћај од 16. о. м. на алфелд-речкој прузи.

Продукти. Рад са шљивама беше ове недеље слаб, јер су експортери у великом послу са примањем и експедицијом купљене робе од прошле недеље, цене су непромењено чврсте, а неможе се ни увети, да ће исте пасти, уз саразмерно слабо складиште. Варива (Hülsenfrüchte) су непромењена у цени, бели, леп пасуљ може се свагда продати по ф. 9.60. Цене брашна, и то црне сорте учврстиле се од прошле недеље и бележи бр. 9 ф. 6.80, а бр. 8¾ ф. 7.80 на 2 месеца, или за готово око 15 нов. јефтиније.

У СИСКУ, 27. јануара. (Пословни весник Шипуша и друга.)

Пшеница. Услед поправка цена је на продајнима пијацама на из разлога што се док зимно време траје повећи привози очекивати немогу — имала је последњи дана нешто бољет пролаза, а уз то получивале су се и нешто боље цене. Продато је око 3000 метер-центи бечејске фине пшенице по ф 10.25 30, 3000 метер-центи српске боље врсте на тријер изчишћене по ф. 8.30, 1000 метер-центи хрватске тријеране по ф. 8.80, 800 метер-центи босанске нерешетане по ф 7.—

Кукуруз нов тражен је добро, околица наша привађа исте прилично и све што се на пијацу довезе распродаје се одма по ф. 5.80—90, босански ф. 5.70—75, а банатски, што је у магацин стављен био ф. 6.— до ф. 6.05.

Зоб тражена је само у слабијој, дотично јефтинијој каквоћи а то је босанска која се страном лађицама, страном жељезницом доваža и получује решетана од ф. 5.30—40. перешетана од ф. 5.15—20, лепа бела решетана српска држи се ф. 6.10—20, сремска ф. 6.— без купаца.

Пасуљ бели ф. 8.20—50.

Вода мална.

Метеоролошки и хидрометарски извештај са новосадске станице од 30. децембра 1882. до 5. јануара (по рим.) 1883.

Јануар	На 0° сведено стање барометра Минут. 700 + 7h	2h	9h	Средина	Температура ваздуха по Целзијевој скали 7h	2h	9h	Средина	За 24 сата температура највиша	најнижа	Притисак паре у милиметри 7h	2h	9h	Средина	Влага у процентима 7h	2h	9h	Средина	Небо ведро = 0 сасвим облачно = 10 7h	2h	9h	Средина	Правац и јачина ветра. Нимало ветра = 0 Најјачи ветар = 10 8h	2h	8h	Висина воде у Дунаву у метрима	Висина воде под тура воде у земљом у метрима по Целз.	Темпера-	Падеж за 24 сата у милиметрима Висина	Врста	Примедба.
30.	56.9	55.8	55·6	56·1	10·4	13 4	8·0	10·6	14·0	8·0	8·2	7·8	6 6	7·5	88	69	82	80	6	0	3	3	NE_1	NE_2	NE_1							
31.	56 6	57·4	59·6	57·9	9·4	12·2	5·0	8·9	13·0	5·0	5·8	7·8	6·1	6·6	66	74	94	78	8	8	0	5	NE_2	E_2	NE^1							
1.	59·3	58·2	58·4	58·6	2·2	7·7	5·0	5·0	8·0	2·2	4·2	7·1	6·1	5·8	79	90	94	88	10	10	10	10	NE_2	NE_2	NE_2							
2.	58·0	57·2	56·4	57·2	4·2	8·8	6·3	6·4	8·8	9·3	5·6	7·5	6·6	6·6	90	89	93	91	10	5	0	5	NW_2	N_2	N_2	4·96	5·00	6·0	каша			
3.	54·0	53·4	52·3	53·2	5·2	8·0	7·8	7·0	8·0	3·8	6·0	7·1	6·7	0·6	90	89	85	88	10	10	10	10	SW_2	SW_2	SW_2	4·95	5·01	5·11	5·07	5·11		
4.	53·9	54·0	56·4	54·8	5·2	7·2	3·8	5·4	7·5	3·8	5·8	5·9	4·8	5·5	87	77	80	81	2	10	0	4	W_2	W_2	NE_2			5·17	5·07	1·5	2·0	2·0
5.	59·5	60·3	63.8	61·2	1·0	2·4	—1·2	0·7	3·5	—1·2	4·0	3·4	3·2	3·5	79	68	76	73	2	4	0	2	NE_1	NE_2	NE_1			5·22	5·11	1·5	2·0	2·0

ПРИМЕДБА. 1.) 7h, 2h, 9h значи, да се бележи у 7 сахата у јутру, у 2 сахата после подне и у 9 сахата у вече.
2.) Код ветра зна. и N северни, NE северосточни, E источни, SE југоисточни, S јужни, SW југозападни, W западни, и NW северозападни ветар.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ

ПОЗИВ И ПРОДУЖЕН РОК НА ПРЕТПЛАТУ.

Још примамо претплату
НА НАЈНОВИЈУ КЊИГУ НАШЕГ ИЗДАЊА

СРБИ У УГАРСКОЈ

њихова повесница, повластице (привилегије), црква, политичко и друштвено стање, у две књиге француски написао Емил Пико. С француског превео, поправио и допунио Др. Стеван Павловић.

Књига прва овог знаменитог дела за Србе у опште, где год их је, а особито за Србе у Аустро-Угарској — штампа се у велико; пола књиге је већ наштампано и била би досад и цела књига готова да се није г. преводјач јој разболео и до јако боловао.

С тога и нехотице продужен је рок претплаћивању на исту књигу и молимо сваког, ко се још усхте претплатити, нека се с претплатом својом пожури и што пре јави нам се — потписаној књижари.

Цена је овој првој књизи, ко се претплати пре изласка јој из штампе **1 фор. 50 нов. а. вр.**

Кад пак књига света угледа, биће јој цена дућанска повишена на **2 фор. а. вр.**

И овом приликом препоручујемо се изреком признатим, поштованим скупљачима претплатника и претплате — пријатељима ширења књиге српске по народу на све стране, а нарочито гг. свештеницима и учитељима и сваком, ко око тога усхте усталац бити: нека се потруди и што више скупи претплатника на ову најзначајнију историју живота и судбине Срба у Угарској.

На свако осам књига, ко нам скупи претплатника и претплату пошље у напред — дајемо са захвалом девету књигу уздарја за труд.

У Новом Саду, пред Три Јерарха 1883.

Књижара Луке Јоцића и др.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ
„код светог Саве“

ПРЕПОРУЧУЈЕ ОВЕ

НАЈНОВИЈЕ КЊИГЕ:

Пера Сегединац, трагедија из повести народа српског, написао Лава Костић — — 1.—
Госпођа са камелијама. (La Dame aux Camelias) превео с француског Марко Јов. Цар 1.—
Српске народне приповијетке, скупио Вук витез Врчевић — — — — — — 60
Чича Томина колеба. Како су живели северо-американски робови, превео професор А. Матић — — — — — — — 40
Иста приповетка, са истока — — — — 20
Синева Солбакен, норвешка прича, превео К. Мостић — — — — — — — 50
Историја српског народа, написао Венијамин Калаји — — — — — — — 1.—
Честитке о имендану, новој години и разним другим приликама у прови и стиховима удешено за децу и одраслу младеж — — — — — — — — 50
Miloš Obilić u narodnim pesmama (latinicom štampane) — — — — — — 15
ђулићи увеоци, песме Змај-Јов. Јовановића 60
Исте у врло елегантном повезу са лепим златним словима — — — — — 1.—
Јакшића ђуре дела, књига I. II. III. по — 75
Ненадовића Љубомира П. књиге I. II. III. IV. и V. по — — — — — — — 50
Српске земље, од проф. Карића, с картом 80
Краљ Драгутин, драма у V. чинова од Драгутина Илића — — — — — — 75
Слике из историје српске, од Станоја Бошковића — — — — — — — 80
Споменак, забава и поука деци, од Б. Константиновићи — — — — — — 30
Три главне нар. свечаности, од Врчевића 1.—
Пјесме о рату руско-турском о бојевима на Плевни — — — — — — — 20
Serbische Gramatik, für den Selbst-Unterricht von F. Vymasal — — — — — 1.60

Српски књижари
БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

Одговори уредништва.

—Ћ. — Ваш рукопис „Калуђер и мирјанин“, што сте нам за наш листак послали, стигао нам је, кад је листак: „Наш јединац, доктор богословије“ већ у штампи био. Пошто се, ма и у различној форми, једним истим предметом обојица баните и пошто се такве пикантне ствари поштованој публици само у равмакнутим довама давати могу, то вам јављамо, да ћемо вашу ствар тек у идућу недељу употребити. Молимо, будите донде стрпљиви.

---

†

С ојађеним срцем јављамо свима познаницима и пријатељима, да нам се незаборављена муж, син, брат и вет

ЛАЗАР СТАНОЈЕВИЋ

учитељ III. разреда средњеве мушке школе сомборске

у 35 год. свог трудољубивог живота након шестонедељног боловања од убитачне грудне болести 10. јануара у вечност преселио.

Тело покојниково је уз саучешће грађана 12. јануара ов. год. на св. успенском гробљу сахрањено.

Вечна му успомена!

Овим уједно нека је јавна благодарност гг. свештеницима, славној управи српске учитељске школе, гг. учитељима, словослову г. Стевану Коњовићу, свима школским и грађанским властима, који својим великим саучешћем при сроводу тугу нам ублажише.

Софија Станојевић супруга, Персида Станојевић мати. Браћа: Ђура и Сима. Сестре: Софија и Амалија. Никола Клемен тест, Марија Клемен пуница.

ОГЛАСИ.

МОРИЦ ПРОСНИЦ У Н. САДУ

потребује за своју шпецерајску радњу у Доњој Тузли једног младог помоћника који одма ступити може. 3—3

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ У НОВОМ САДУ
потребују

1 ШЕГРТА

за своју нирнбершку анграо (у велико) и књижарску радњу.

Ступити се може одмах. 1—2

ПОЗИВ

у четврту редовну главну скупштину
СРПСКЕ ЗАДРУГЕ
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Ст. Паланци

која ће се 2. (14.) фебруара 1883. у 2 сахата после подне у просторијама „Српске читаонице“ држати.

Дневни ред:

1. Извештај управе и надзорног одбора о раду за 1882. годину.
2. Подношање билансије и подела апсолуторије.
3. Расподела чисте добити.
4. Предлози управе.
5. Избор управе и надзорног одбора.
6. Избор двојице чланова ради оверовљења скупштинског записника.

Из седнице управног одбора „Српске задруге за међусобно помагање и штедњу“ држане 18. (30.) јануара 1883. у Ст. Паланци.

Јован Ајдуковић, извест. и перовођа. 1—3 **Јован Бачлић**, управитељ.

ПОЗИВ
на I. редовну главну скупштину
ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У СТ. ПАЗУВИ

која ће се држати у недељу 13. (25.) фебруара т. г. у великој дворани гостионице г. Н. Петровића у 10 сахата пре по дне.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Поднашање завршног рачуна за год. 1882. с извештајем управе и надзорног одбора.
2. Давање опроснице (Absolutorije) и одлуке о подели делимка.
3. Избор ⅓ чланова управе и заменика.
4. Избор надзорног одбора и заменика.
5. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

УПРАВА.

У смислу друштвених правила (§. 29.) закључује главна скупштина само онда правоваљане одлуке, кад су на скупштини бар 25 чланова и 10-ти део чесница престављени.

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.